

Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Інститут педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

Борова В. Є, Красовська О. О., Максимчук Н. С.,
Марчук О.О., Мельничук Л. Б., Пагута Т. І.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХОВИХ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівне – 2021

Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Інститут педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

Борова В. Є, Красовська О. О., Максимчук Н. С.,
Марчук О.О., Мельничук Л. Б., Пагута Т. І.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХОВИХ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Розглянуто і схвалено на засіданні
Ради педагогічного факультету
Міжнародного економіко-
гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.
..... доц. Соїко І. М.

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри загальної педагогіки
та дошкільної освіти
Міжнародного економіко-
гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.
.....доц. Мельничук Л. Б.

Рівне – 2021

Методичні рекомендації до написання та захисту курсової роботи з фахових методик дошкільної освіти. Авт.-уклад. Борова В. Є., Красовська О. О., Максимчук Н. С., Мельничук Л. Б., Пагута Т. І. Рівне : ПВНЗ МЕГУ ім. акад. Степана Дем'янчука. 2021. 41 с.

Рецензенти:

Мединська Н. М. – доктор філологічних наук, доцент. Професор кафедри української мови та літератури. Проректор з навчально-методичної роботи ПВНЗ Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука.

Маліновська Н. В. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету

Свтушок Л. В. – директорка закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №32 Рівненської міської ради

Рекомендовано навчально-методичною радою педагогічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Рекомендації містять загальну характеристику курсової роботи, вимоги до її написання та оформлення, починаючи від вибору теми до оформлення списку використаних джерел. У виданні також містяться рекомендації щодо підготовки виступу для захисту курсової роботи.

Методичні рекомендації призначені студентам, які працюють над науково-дослідною роботою, та їхнім науковим керівникам.

© Борова В. Є., Красовська О. О.,
Максимчук Н. С., Мельничук Л. Б.,
Пагута Т. І. 2021

© ПВНЗ МЕГУ імені академіка
Степана Дем'янчука, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

- 1.1. Загальне поняття про курсову роботу
- 1.2. Структура і зміст курсової роботи
- 1.3. Послідовність виконання курсової роботи
- 1.4. Керівництво курсовими роботами

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ, ЗАХИСТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

- 2.1. Загальні вимоги до оформлення курсової роботи
- 2.2. Оформлення посилань та цитат
- 2.3. Оформлення таблиць, малюнків, графіків, діаграм
- 2.4. Оформлення списку використаних джерел та додатків
- 2.5. Порядок презентації та захисту курсової роботи
- 2.6. Критерії, показники та шкала оцінювання якості виконання курсових робіт
- 2.7. Дотримання принципів академічної доброчесності

ДОДАТКИ

ПЕРЕДМОВА

В умовах реформування змісту вищої освіти, модернізації методів навчання посилюються вимоги до підготовки майбутніх фахівців освіти, спроможних конкурувати за робочі місця. Тому якісна підготовка фахівців обов'язково повинна бути спрямована на формування системи, удосконалення змісту, форм і методів науково-дослідної діяльності студентів.

Науково-дослідна діяльність здобувачів освіти є невід'ємною частиною й обов'язковою умовою успішного навчання в закладі вищої освіти, яка визначається в науковій літературі як пошукова діяльність наукового характеру, що спрямована на пояснення явищ, процесів, встановлення їх зв'язків і відносин, обґрунтування фактів за допомогою наукових методів пізнання, у результаті якої суб'єктивний характер «відкриттів» може набувати певної об'єктивної значущості та новизни.

Науково-дослідна діяльність студентів забезпечує вирішення таких основних завдань: формування наукового світогляду, оволодіння методологією і методами наукового дослідження; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань; формування навичок самостійної науково-дослідної діяльності; розвиток ініціативи, здатності застосувати теоретичні знання у своїй практичній роботі; необхідність постійного оновлення і вдосконалення своїх знань; розширення світогляду та ерудиції майбутнього фахівця. У процесі науково-дослідної роботи студенти навчаються самостійно здійснювати необхідні дослідження, працювати з інформаційними джерелами в архівах, бібліотеках, мережі Інтернет тощо.

Науково-дослідна робота студентів здійснюється за такими напрямками: науково-дослідна робота, що є невід'ємною частиною освітнього процесу і входить до навчальних планів, навчальних програм; науково-дослідна робота, що здійснюється поза освітнім процесом (гуртки, проблемні групи, навчальна практика тощо); науково-організаційні заходи, конференції, конкурси та ін.

Науково-дослідна робота студентів, що організовується в межах освітнього процесу, є обов'язковою для кожного студента і охоплює майже всі форми навчальної діяльності: написання рефератів з конкретної теми в процесі вивчення навчальних дисциплін; виконання лабораторних, практичних, семінарських та самостійних завдань, контрольних робіт, що містять елементи проблемного пошуку; виконання нетипових завдань дослідницького характеру в період практики; розробка методичних матеріалів з використанням дослідницьких методів (гloserіїв, програм і методик соціологічних і психолого-педагогічних досліджень тощо); підготовка і захист курсових робіт

Курсова робота з фахових методик дошкільної освіти є одним із видів наукової роботи, самостійним навчально-науковим дослідженням студента,

підсумком засвоєння студентом поглибленого вивчення одного або кількох питань теорії і практики з обраної навчальної дисципліни.

За своїм призначенням і особливостями написання курсова робота з фахових методик дошкільної освіти є формою, з одного боку, навчальної діяльності, з іншого, – наукової. Перше означає, що під час її написання студент більш глибоко опрацьовує окрему тему з фахової методики. Друге – в курсовій роботі розглядається певна науково-практична проблема: узагальнюються та критично осмислюються теоретичні передумови її вирішення, обґрунтовуються рекомендації з використання отриманих результатів у практиці.

Виконання курсової роботи з фахових методик дошкільної освіти має на меті сформувати у студентів уміння проводити наукові дослідження та навички творчої самостійної роботи; оволодіння загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень; більш глибоко опанувати предмет фахової діяльності і на цій основі сформувати компетенції до постановки нової проблеми, самостійного аналізу і розв'язання маловідомих проблемних ситуацій.

Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення, узагальнення й систематизації знань, отриманих студентами за період навчання та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота дає змогу виявити творчий та науковий потенціал студента, а також може бути сходинкою до подальшої наукової роботи. Адже в процесі її підготовки не тільки розвиваються навички самостійного вивчення й узагальнення наукової літератури з конкретного питання, але й виявляються нові складові наукової проблеми. Ці складові можуть бути розглянуті в магістерській роботі.

Важливим значенням курсової роботи є те, що, моделюючи розв'язання виокремленої проблеми, студент розвиває здатність приймати самостійні рішення, необхідні вихователів закладу дошкільної освіти. Крім того, досвід самостійного наукового дослідження, вибір найбільш ефективних методів та прийомів, аналіз отриманих результатів та їх оцінка розвивають здатність до обґрунтування власної професійної думки та вміння викласти її в письмовій формі.

Курсову роботу з фахових методик дошкільної освіти (основи природознавства з методикою, дошкільна лінгводидактика, теорія та методика логіко-математичного розвитку, основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва, теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти) студенти виконують на 4 курсі в 7 семестрі. На курсову роботу, згідно навчального плану, відводиться 3 кредити ЄКТС.

Під час виконання курсової роботи здобувачі вищої освіти, майбутні вихователі закладу дошкільної освіти, набувають таких програмних компетентностей: КЗ (компетентності загальні), КС (компетентності спеціальні (фахові)):

ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Виконання курсової роботи забезпечить такі результати навчання:

ПР 01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР 02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР 09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

До виконання курсової роботи залучаються всі студенти, що здобувають ступінь вищої освіти «бакалавр».

РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Загальне поняття про курсову роботу

Курсова робота – вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами закладів вищої освіти упродовж семестру з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсової роботи зазвичай є частиною наукового пошуку кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти педагогічного факультету. Проблеми наукового пошуку, відображені в курсових роботах студентів, можуть знайти своє продовження в кваліфікаційній (магістерській) роботі. Таким чином забезпечується наступність науково-дослідницької діяльності студентів від курсу до курсу, послідовність засобів і форм її проведення відповідно до логіки навчального процесу.

У ході написання роботи студент має вирішити наступні задачі:

- 1) навчитися правилам бібліографічного пошуку та загального аналізу літературних джерел за науковим профілем;
- 2) набути вміння складати план опису конкретного соціального явища чи процесу;
- 3) навчитися аналізувати наукові праці у контексті певної проблеми, відбираючи лише ті матеріали, що відповідають логіці власного наукового пошуку;
- 4) сформулювати актуальність теми дослідження і показати ступінь її розробленості в наукових працях вітчизняних і зарубіжних авторів, виділити об'єкт та предмет дослідження;
- 5) навчитися строго й аргументовано викладати основні ідеї різних авторів, підкреслюючи їхні переваги і недоліки;
- 6) визначити практичне значення дослідження за даною темою та її зв'язок із процесами і явищами, що відбуваються в Україні;
- 7) навчитися підводити підсумки по розділах і формулювати висновки;
- 8) у процесі захисту курсової роботи продемонструвати свої знання по темі, здатність аргументовано аналізувати цінність різних теоретичних підходів.

Мета написання курсової роботи полягає у формуванні умінь і навичок, що потрібні студентам для прийняття самостійних рішень та у розвитку потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Завданнями курсової роботи є:

- 1) закріплення теоретичних і практичних знань, здобутих студентами на лекціях та під час практичних, лабораторних занять;
- 2) набуття навичок самостійної роботи з елементами творчого пошуку, ініціативності;
- 3) вироблення вміння узагальнювати теоретичні матеріали, аналізувати

практичну інформацію, працювати зі спеціальною літературою, довідковими виданнями тощо;

- 4) розвитку навичок формулювання власних висновків, чіткої аргументації, обґрунтування рекомендацій та пропозицій.

Тематика курсових робіт розробляється професорсько-викладацьким складом кафедри і затверджується на засіданні кафедри.

Курсова робота виконується при безпосередньому науковому і методичному керівництві кафедри. Наукові керівники з підготовки і перевірки курсових робіт затверджуються кафедрою.

1.2. Структура і зміст курсової роботи

Курсова робота складається з таких частин: титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, що складається з окремих розділів, які можуть, у свою чергу, поділятися на підрозділи, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних літературних джерел, додатків.

Враховуючи загальні вимоги до курсової роботи (зокрема, чіткість побудови, відповідність темі, логічну послідовність викладення матеріалу, переконливість аргументації, точність і стислість формулювань, які б виключали можливість суб'єктивних і неоднозначних трактувань, конкретність викладання результатів роботи, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій) традиційно склалася певна композиційна структура курсової роботи, основними елементами якої в порядку їх розташування є наступні:

- 1) титульний аркуш роботи;
- 2) зміст;
- 3) вступ;
- 4) основна частина, яка складається з теоретичної та практичної частин;
- 5) висновки;
- 6) список використаних джерел;
- 7) додатки (за необхідністю).

Титульний аркуш роботи містить назву міністерства, якому підпорядкований заклад (Міністерство освіти і науки України); назва закладу вищої освіти (ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука», Інститут педагогічної освіти); факультет (Педагогічний), назву кафедри (кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти), де виконана курсова робота, фахову методику, з якої виконується курсова робота (Теорія та методика логіко-математичного розвитку дошкільників), тему курсової роботи (Формування логіко-математичної компетентності дітей старшого дошкільного віку), курс (4-й), групу (ПДО-17), спеціальність (012 Дошкільна освіта), прізвище, ім'я, по батькові студента у родовому відмінку; науковий ступінь (канд.пед.наук або докт.пед.наук), вчене звання (доцент або професор), прізвище та ініціали наукового керівника, оцінку, місто і рік виконання роботи (Рівне-2021) (**Додаток А**). Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи (він не нумерується, але враховується в загальну нумерацію). (14 шрифт, напівжирні, великі літери), кафедри (14 шрифт, напівжирні, рядкові літери), в межах якої виконується

робота. Далі надається тема роботи (14 шрифт, напівжирні, великі літери), інформація щодо виконавця та наукового керівника роботи (12 шрифт, рядкові літери, напівжирні лише ПІБ студента). Наприкінці вказується місто та рік виконання (14 шрифт, рядкові літери), наприклад:

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркуша, починаючи з нової сторінки, на другому аркуші курсової роботи. До змісту включають: вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів та підрозділів; висновки до розділів; загальні висновки; список використаних джерел; додатки (при необхідності) і навпроти них – номери сторінок, які містять початок вище вказаних складових курсової роботи (**Додаток Б**).

Під час комп'ютерного набору тексту зміст слід оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один з яких містить назви розділів, а інший – нумерацію сторінок. При цьому зовнішні межі (рамку) таблиці не потрібно відображати.

Вступ (додаток В). У вступі відображається ряд обов'язкових елементів:

Актуальність дослідження, її обґрунтування у теоретичному та практичному плані, ступінь її розробленості в науковій літературі. Тому, як правило, у вступі зазначаються нормативні документи, в яких вказується на дане питання, також сучасне програмно-методичне забезпечення проблеми та вчені сьогодення, які присвятили свої дослідження окремим питанням з теми роботи.

Мета дослідження – той результат, який виконавець планує досягти в результаті здійснення роботи. Метою може бути визначення характеристик певного явища чи процесу, встановлення зв'язку між явищами, виділення факторів виникнення або розвитку якогось явища чи процесу тощо. Не можна починати формулювання мети роботи словами аналізування, вивчення, дослідження. Мета повинна демонструвати конкретний бажаний для дослідника результат, тому вона має формулюватись із застосуванням слів «розробити», «обґрунтувати», «систематизувати», «класифікувати» і т.п.

Завдання дослідження уточнюють мету, розкривають основні етапи її досягнення. Завдання роботи повинні бути як теоретичного, так і практичного плану. Прикладом завдань теоретичного плану є уточнення суті основних категорій роботи, виділення структурних елементів явищ, що вивчаються, факторів, що їх зумовлюють тощо. Практичні завдання – це з'ясування за допомогою проведення дослідження основних характеристик явищ та процесів, зв'язків між ними, визначення причин певних явищ тощо.

Завдання дослідження мають формулюватись бажано із застосуванням таких слів як: «проаналізувати», «обґрунтувати», «охарактеризувати», «розкрити», «розглянути», «дослідити», «розробити», «вивчити», «визначити», «виявити» тощо. Формулювання завдань повинні бути змістовними, чіткими і точними, оскільки саме ці формулювання часто стають назвами розділів і підрозділів, а опис розв'язання поставлених завдань складає зміст курсової роботи.

Об'єкт дослідження являє собою знання, що породжують проблемну ситуацію, об'єднане в певному понятті або системі понять, і

визначається як сфера наукових пошуків даного дослідження. Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Об'єктом дослідження ніколи не можуть бути люди, діти.

Предмет дослідження – це конкретний бік, аспект, властивість або відношення об'єкта дослідження.

Гіпотеза дослідження розглядається як припущення про ефективність використання (або впровадження) предмету дослідження (в курсових, де відсутній педагогічний експеримент, дозволяється гіпотезу не визначати).

Методи дослідження – це способи пізнання педагогічної дійсності, отримання об'єктивної інформації з метою досягнення мети і завдань дослідження. Вони повинні бути обґрунтованими відповідно до структури курсової роботи. Залежно від етапів дослідження в курсовій роботі з фахових методик дошкільної освіти використовуються дві групи методів: теоретичні та емпіричні. Теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, бібліографічно-описовий, узагальнення), емпіричні (спостереження, бесіда, аналіз продуктів діяльності, аналіз документації, аналіз педагогічного досвіду, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний), статистичний метод (кількісні показники).

Практичне значення одержаних результатів. Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати (методики, інформаційні технології, методичне забезпечення тощо), вказується, що це дає (впровадження нового знання у структуру підготовки, дидактичний чи виховний ефект тощо).

Апробація результатів роботи: (якщо є участь у конференціях).

Публікації: (якщо є статті).

Структура роботи має складатися зі вступу, двох розділів (теоретичний і практичний), висновків до кожного розділу і загальних, списку використаних джерел, додатків.

Основна частина поділяється на теоретичний і практичний розділи. У теоретичному – розкриваються теоретичні основи проблеми дослідження, висвітлюються основні теоретичні положення, дається аналіз сучасних наукових джерел відповідно до завдань дослідження, а також накреслюються перспективи подальших дослідницьких пошуків. Його можна подати під назвами: «Розвиток ідеї...», «Теоретичні засади...», «Наукові основи...», «Розвиток уявлень про...», «Становлення та розвиток...» та ін.

У практичному - описується емпіричне дослідження, проведене автором роботи, та його результати. Подається детальний опис групи досліджуваних, методів та окремих методик досліджень. Основна увага у практичній частині приділяється аналізу результатів, отриманих у процесі дослідження, та їх інтерпретації. Інтерпретація результатів дослідження не повинна обмежуватися констатацією отриманих фактів, вона мусить містити спробу їх наукового пояснення, а також власну думку автора роботи про предмет, який вивчається, та отримані результати. Розділи повинні поділятися на підрозділи. Кількість підрозділів різних розділів роботи повинна

бути приблизно однаковою. Обсяг підрозділів (у сторінках) також має бути приблизно однаковим. Кожен розділ дослідження повинен завершуватися логічними висновками щодо того, що саме було зроблено, розуміння того, що саме було досліджено, до яких висновків дійшли (обсягом до третини сторінки).

Висновки – це заключна частина роботи, яка має бути спрямована на висвітлення основних результатів, отриманих у ході роботи над темою. В цілому, у висновках коротко формулюють результати, отримані у процесі роботи, викладають основні наукові та практичні результати дослідження, аргументуючи їх кількісними та якісними показниками, зазначають, наскільки підтвердилися робочі гіпотези. Висновки повинні інформувати про досягнення мети дослідження і виконання конкретних поставлених завдань. Залежно від теми, у висновках також формулюються рекомендації щодо вирішення досліджуваної проблеми. Вони мають бути викладені у стверджувальній формі: проаналізовано ..., рекомендовано ..., доведено ..., виявлено ..., визначено ..., сформовано ..., обґрунтовано ..., показано ..., запропоновано ....., розроблено ... тощо. Загальні **ВИСНОВКИ** до всієї роботи пишуться з нової сторінки по-середині, вони відрізняються вищим ступенем узагальнення і більшою прикладною спрямованістю (**Додаток Г**).

Список використаних джерел формується з накопичених під час роботи джерел та літератури, подається в алфавітному порядку за категоріями, відповідно до особливостей обраної теми. Приклад оформлення літературних джерел наведено у **Додатку Д**. У список літератури студент включає всі використані ним джерела, незалежно від того, де вони опубліковані (в окремому виданні, у збірнику, журналі, інтернет ресурс тощо).

Обов'язкова присутність усіх видів джерел: нормативних документів (Базовий компонент дошкільної освіти, Закон України «Про дошкільну освіту», навчальні програми), навчальної літератури за курсом фахової методики дошкільної освіти, педагогіки, психології, наукових публікацій по проблемі, що містять теоретичні висновки і практичні результати досліджень; журнальної періодики, що містить новітню інформацію з проблем дошкільної освіти («Дошкільне виховання», «Палітра педагога», «Розкази онуку» і т.п.); довідкової літератури, електронні джерела авторитетних інтернет-ресурсів.

Джерела подаються мовою оригіналу. Їх кількість повинна включати не менше, ніж 30 назв публікацій.

Додатки можуть включати: додаткові ілюстрації або таблиці; матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (фотографії, формули, розрахунки; анкети; методики, розробки різних форм роботи з дітьми раннього і дошкільного віку). Додатки варто позначати послідовно великими літерами української абетки, наприклад, **Додаток А**, **Додаток Б** і т. п. Їх обсяг не включається до обов'язкової кількості сторінок курсової роботи та не повинен перевищувати обсяг курсової роботи.

1.3. Послідовність виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи – складний шлях творчих пошуків, що

охоплює всі етапи педагогічного дослідження. Розрахована ця робота на навчальний семестр. Успішному виконанню курсової роботи сприяє складений календарний план, що впорядковує роботу, забезпечує її чіткість та послідовність. Організація виконання більшості етапів курсової роботи має індивідуальний характер та погоджується студентом зі своїм науковим керівником.

Оптимально організувати роботу, правильно розподілити свій час, спланувати його, забезпечити ґрунтовне і своєчасне вивчення обраної теми дослідження допоможе дотримання чіткої послідовності написання курсової роботи.

Алгоритм виконання курсової роботи:

1. Вибір теми курсової роботи.
2. Підбір літературних та інших джерел інформації.
3. Обґрунтування актуальності теми.
4. Визначення об'єкта та предмета дослідження.
5. Постановка мети та завдань дослідження.
6. Складання попереднього плану роботи над темою та узгодження його з керівником.
7. Вибір і обґрунтування методів дослідження.
8. Написання теоретичної частини роботи (Вступ, Розділ 1), подання її керівнику.
9. Складання плану написання практичної частини курсової роботи спільно з керівником.
10. Консультації з керівником щодо написання Розділу 2.
11. Подання чорнового варіанту роботи керівнику.
12. Усунення зауважень, врахування рекомендацій керівника.
13. Складання списку використаних джерел.
14. Чистове оформлення роботи.
15. Подання курсової роботи для перевірки керівником та на антиплагіат, рецензування.
16. Підготовка до захисту.
17. Захист курсової роботи.

Цей порядок є орієнтовним. Студент подає курсову роботу для перевірки та рецензування у встановлені календарним планом терміни, але не пізніше ніж за місяць до захисту. Визначених термінів виконання роботи необхідно дотримуватися, оскільки це створює умови для належної перевірки, рецензування курсової роботи, а в разі необхідності – її доопрацювання та підготовки до захисту.

1. Вибір теми є одним із головним етапом у діяльності студента у написанні науково-дослідної роботи. Тему може запропонувати науковий керівник або студент, але важливо, щоб вона була актуальна, містила наявність теоретичної бази; можливість виконання студентом та можливість отримання від впровадження результатів дослідження. Одна тема курсової роботи з переліку пропонувано списку обирається одним студентом академічної групи.

2. Складання плану (змісту) курсової роботи. Від самого початку роботи він може декілька разів коригуватися, але, в той же час, план допомагає автору зможу ескізно представити досліджувану проблему в різних варіантах. Науковий керівник може допомогти скласти попередній зміст. План виконання курсової роботи повинен відповідати календарному плану. Завдання на курсову роботу узгоджену з керівником (**Додаток Б**).

3. Підбір, вивчення та аналіз літературних і електронних джерел. Ознайомлення з опублікованими за темою роботи науковими працями починається відразу після визначення теми і розробки робочого плану (змісту) науково-дослідної роботи. Студенту потрібно цілеспрямовано шукати літературні джерела за обраною темою і опрацьовувати їх. Після того, як складений список наявних джерел, можна приступити до вивчення та аналізу спочатку книг (посібників), згодом – статті, також спочатку вивчати вітчизняні джерела, а потім – зарубіжні видання. Починати пошук варто з нової літератури, а потім поступово користуватись посиланнями на інші джерела. Студенти повинні намагатися знаходити джерела в оригіналі.

У роботі студент повинен робити точні посилання на авторів і джерела, звідки він запозичує матеріал. Частина тексту курсової або роботи також може становити перефразовування (переказування) у передаванні думки автора з використанням власної лексики: зміна структури речень, використання синонімів або слів з подібним значенням, зміна форм слів, але наприкінці речень обов'язково мають бути посилання. У разі використання запозиченого матеріалу без посилання буде вважатися плагіатом, що унеможливорює допуск до захисту. Також особливу цінність аналітичної частини роботи становить посилання на публікації з даної тематики наукового керівника.

4. Безпосереднє виконання теоретичного чи експериментального дослідження.

5. Подання чорнових варіантів роботи науковому керівнику. Чернетка повинна бути подана науковому керівнику заздалегідь для ознайомлення та формулювання рекомендацій і зауважень студенту. Останній варіант чорнового варіанту подається керівникові за місяць до кінцевого терміну здачі роботи на кафедрі. Кількість варіантів чорнових робіт науковий керівник вирішує в індивідуальному порядку з кожним студентом).

6. Оформлення науково-дослідної роботи за результатами дослідження, її публікація та захист.

Робота має бути написана логічно, послідовно, літературною мовою із дотриманням єдності стилю викладу матеріалу. Не слід використовувати як надмірно складно побудованих, так і надмірно коротких, лаконічних фраз, які у змістовому відношенні слабко між собою пов'язані. Не допускати подвійного тлумачення понять.

Не рекомендується вести виклад змісту роботи від першої особи однини: «Я спостерігав», «На мою думку». Коректніше використовувати займенник «ми». Допускається виклад із збереженням першої особи множини, в яких виключається займенник «ми», але при цьому вживаються слова «спостережуваний», «встановлюємо», «маємо». Можна

використовувати такі вирази, як «На наш погляд», «На нашу думку», «На основі виконаного аналізу можна стверджувати, що...», «Проведене дослідження підтвердило, що...».

1.4. Керівництво курсовими роботами

Керівництво курсовими роботами студентів здійснюють кваліфіковані фахівці з досвідом роботи в галузі вищої освіти.

На випусковій кафедрі розробляють і затверджують теми курсових робіт, заздалегідь ознайомлюють із ними студентів. До 20 вересня відбувається закріплення тем курсових робіт за студентами, визначаються керівників, керівники проводять зі студентами настановчі консультації щодо написання курсової роботи, студенти забезпечуються необхідними методичними матеріалами, складається розклад консультацій та графіки проміжного контролю.

Науковий керівник курсової роботи:

- розробляє теми робіт, подає їх на затвердження на засідання кафедри, а після оприлюднення тематики надає студентам необхідні консультації;

- видає рекомендації студенту щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою роботи;

- допомагає студенту скласти план-графік виконання роботи, затверджує його, контролює реалізацію;

- здійснює загальне керівництво роботою і несе відповідальність за наявність у роботі помилок системного характеру. У разі невиконання студентом його рекомендацій щодо виправлення таких помилок, зазначає це у відгуку (рецензії – для курсових);

- час, відведений на керівництво науковою роботою, використовує для систематичних співбесід, на яких студент інформує про стан виконання роботи, обговорюються можливі варіанти рішень, конкретизуються окремі пункти завдання тощо; для консультацій студента з усіх питань; для перевірки виконаної роботи (частинами або загалом);

- готує студента до захисту курсової роботи, організовує (за необхідності) попередній захист;

У рецензіях обов'язково слід відобразити такі моменти:

- відповідність змісту роботи заявленій темі (назві) і меті;
- повнота і докладність розв'язання завдань;
- достовірність отриманих результатів;
- практична цінність роботи та можливість реалізації запропонованих автором рекомендацій;
- недоліки курсової роботи;
- оцінка, на яку заслуговує робота (**Додаток Ж**).

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ, ЗАХИСТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

2.1. Загальні вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота має бути написана державною мовою, оформлена відповідно до вимог стандартів – нормативних документів, що встановлюють комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації на підставі досягнень науки, техніки і передового досвіду і затверджених компетентним органом у відповідності до чинного законодавства.

Текст розмішують на одній стороні аркуша паперу формату А4 (297x210 мм). Курсова робота має бути надрукована з дотриманням таких вимог: поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм; шрифт Times New Roman розміром 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; абзацний відступ – 1,25; вирівнювання тексту – за шириною. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Нумерація сторінок курсової роботи подається у правому верхньому кутку аркуша арабськими цифрами без знаку «№» і без крапки в кінці. Титульна сторінка роботи не нумерується, хоча включається до загальної нумерації сторінок. Таким чином, нумерація починається з другої сторінки (із змісту) і порядкової цифри 2. Обсяг тексту курсової роботи – до 35-40 друкованих сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Усі сторінки зазначених структурних одиниць підлягають суцільній нумерації.

Назви структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами (шрифт – 14 напівжирний), вирівнюючи по центру; усі названі структурні частини роботи слід починати з нової сторінки; новий підрозділ друкується з тієї ж сторінки, на якій закінчився попередній, відступ між підрозділами – два полуторних інтервали; заголовки підрозділів друкують маленькими літерами, крім першої – великої, з абзацного відступу, шрифт 14 – напівжирний. Крапку наприкінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та заголовком підрозділу – два полуторних інтервали. Підзаголовок «Висновки до ... розділу» відокремлюється і від попереднього, і від подальшого тексту одним полуторним інтервалом; для нумерованих списків повинен використовуватись маркер одного стилю по всій роботі (наприклад, усі списки з маркуванням «–»); оформлення нумерованих списків підпорядковується загальним правилам пунктуації: якщо перерахування наводиться після двокрапки – тоді після номеру ставиться дужка і без крапки з маленької літери пишеться текст; у разі використання нумерованого списку з крапкою, кожен пункт списку має бути окремим реченням, починатися з великої літери і наприкінці його ставиться крапка; при використанні багаторівневого списку рекомендується вживати в першому рівні нумерацію, а в другому і далі – маркування; у роботі дозволяється виділяти важливий текст таким чином: напівжирний, курсив, напівжирний курсив або підкреслений – але виділення по всьому тексту повинні бути виконані в

одному стилі. Не допускається в роботі виділення за допомогою інших шрифтів, крім Times New Roman, іншого розміру, крім 14, іншого інтервалу тощо; використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: («»). Аналогічно є вимога і до стилю апострофів: (') – однаково по всьому тексту; зазначаючи в тексті роботи прізвища та ініціали дослідників, необхідно дотримуватись одного стилю: Л. В. Артемова, А. М. Богуш або Л. Артемова, А. Богуш. У середині тексту не припустимо використання прізвища без ініціала. Ініціал завжди (окрім бібліографічних списків) має стояти перед прізвищем, наприклад, Г. Беленька. Між прізвищем та ініціалами (слідкуючи, щоб вони лишились в одному рядку) необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift – Ctrl – Пробіл»); не допускається розташування заголовку підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки – у такому разі назва підрозділу разом із тестом переноситься на наступну сторінку; не можна починати абзац внизу сторінки, якщо на ній поміститься тільки один рядок з нього. У такому разі слід переносити весь абзац на наступну сторінку. Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки. Такі структурні частини курсової роботи як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Тому не можна друкувати: «І.ВСТУП» або «Розділ 4. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ» арабськими цифрами в одній стрічці. У наступній стрічці пишеться назва розділу також великими літерами напівжирним шрифтом.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка. Наприклад, «1.3.» (третій підрозділ першого розділу). Потім у тому самому рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка. Наприклад: «1.2.2.» (другий пункт другого підрозділу першого розділу). Потім у тому самому рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими самими правилами, як пункти.

2.2. Оформлення посилань та цитат

При написанні курсової роботи з фахових методик дошкільної освіти студент повинен давати посилання на наукову і навчально-методичну літературу, матеріали або окремі результати досліджень. Такі посилання дають змогу перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг і детальніше його вивчити при потребі. Посилатись

потрібно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання в тексті на цитовані джерела виділяються двома квадратними дужками і оформлюються за таким зразком: «Цитата ...» [5, с. 256], де перша цифра – номер джерела в списку використаних джерел, друга після літери «с.» – номер цитованої сторінки. У випадку цитування кількох джерел запис матиме такий вигляд: «Цитата ...» [1; 5; 22] або «...у працях [1-3]...». Посилання на думку, що поділяє декілька авторів або аргументоване в декількох роботах одного і того ж автора, оформляються шляхом зазначення в дужках всіх порядкових номерів документів у списку літератури, які розділяються крапкою з комою. Наприклад: Результати досліджень [2; 4; 5; 10]. Якщо фрагмент у джерелі розміщується на декількох сторінках, їх номери записують через тире. Наприклад: [25, с. 76-77].

Загальні вимоги до цитування такі: текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»; цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускаються без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається; кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело; при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело; якщо необхідно виявити ставлення автора до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

2.3. Оформлення таблиць, малюнків, графіків, діаграм

Цифровий матеріал, як правило, оформляється у вигляді таблиць. Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені в додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують слово «Таблиця» із зазначенням її номера (який складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці в межах розділу) – наприклад, Таблиця 2.2 (друга таблиця другого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують по центру сторінки симетрично до тексту напівжирним шрифтом Times New Roman, кегель шрифту (розмір) – 14. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери курсивом. Наприклад:

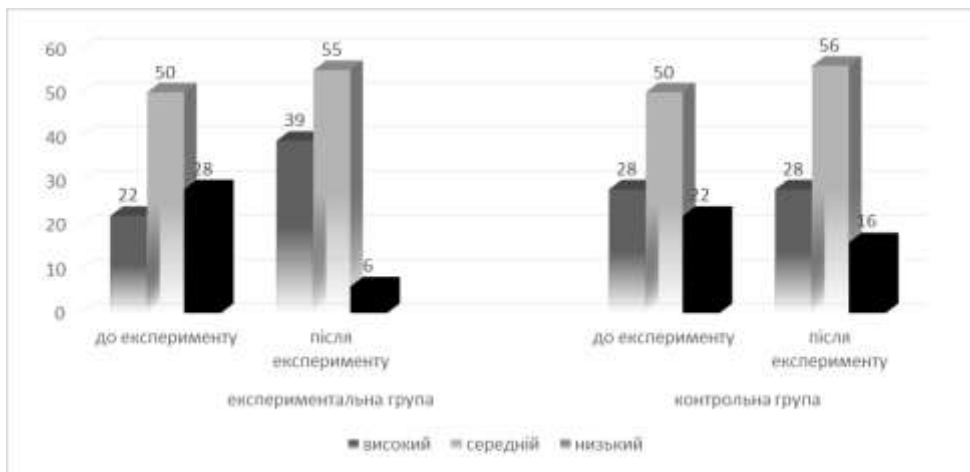
**Відповідність компонентів структури критеріям та показникам
сформованості логіко-математичних компетентностей**

Компоненти	Критерії	Показники

У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишеться «Продовж. табл. 2.2».

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. У тексті повинна бути вказівка на таблицю. Наприклад, «... статистичні відомості наведені в табл. 2.4». Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою, інформація в середині таблиці – кегель шрифту (розмір) – 12.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис.1.1 (перший рисунок першого розділу). Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами. Якщо в роботі наведена лише одна ілюстрація, то її не нумерують. Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Пояснювальний текст під ілюстрацією для кращого сприйняття виділяють курсивом. Ілюстрації в курсовій роботі мають бути розташовані так, щоб їх було зручно розглядати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст - ілюстрації. Здійснюючи посилання на ілюстрацію чи таблицю, слід зазначити в дужках «див.: рис. 2.2», «див.: табл.1.3». Посилання на рисунок може бути оформлено в такі способи: умовна назва та порядковий номер з необхідним контекстом, наприклад: «як показано на рис. 2.1»; «як видно з рис. 2.3», «представлено на рис. 2.4»; посилання можна робити у круглих дужках: (рис. 2.4); скорочення «див.» використовується при повторному посиланні на рисунок, наприклад: (див. рис. 2.1).

Рис. 2.5 Порівняльні дані констатувального та контрольного етапів експерименту

2.4. Оформлення списку використаних джерел та додатків

Список використаних джерел – це елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел. Використані джерела подаються наприкінці роботи на наступній сторінці перед додатками у вигляді бібліографічного списку. Рекомендовано таке формулювання заголовка цього структурного елемента «Список використаних джерел».

У список використаних джерел включаються усі використані автором роботи літературні джерела незалежного від того, де вони публікуються (в окремому виданні, у збірці, журналі, газеті тощо), а також від того, є чи немає у тексті курсової роботи посилання на джерела, цитувались або не цитувались останні, але були використані автором у ході роботи.

Список використаної літератури у фаховій курсовій роботі повинен складатись не менше, ніж із 30 позицій. У тексті обов'язково повинні бути посилання на кожне джерело, зазначене в бібліографічному списку.

Бібліографічний опис може містити такі елементи: заголовок бібліографічного запису (прізвище, ініціали або ім'я автора); основну назву документа; відомості, що належать до назви (пояснюють і доповнюють її); відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і/або організації, які брали участь у створенні видання); відомості про повторність видання (містять інформацію про зміни й особливості цього видання відносно попереднього); вихідні дані (містять відомості про місце видання(випуску), видавця та рік випуску документа); позначення та порядковий номер тома, номера або випуску, якщо є посилання на твір або публікації з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа; відомості про

обсяг (кількість сторінок) документа; назву документа (журналу, збірника, газети тощо), в якому опубліковано об'єкт посилання (наприклад, статтю); відомості про місцезнаходження об'єкта посилання; номер сторінки в документі (у разі посилання на його частину); примітки (у посиланні на електронний ресурс, депоновану наукову роботу тощо).

Укладаючи бібліографічний опис варто врахувати: опис здійснюється мовою оригіналу; том, частина, випуск, номер, а також рік видання подаються арабськими цифрами; назва місця видання подається повністю; опис джерела здійснюється за титульною сторінкою.

Для позначення електронної адреси електронного ресурсу віддаленого доступу дозволено застосовувати абрєвіатури «URI» (Уніфікований ідентифікатор ресурсу) або «URL» (Уніфікований покажчик ресурсу). Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому разі останнім у першому рядку має бути знак «навкісна риска» («/»).

У примітці до опису електронного ресурсу подають відомості, необхідні й достатні для пошуку: системні вимоги; відомості про доступ; дата оновлення документа; електронна адреса; дата звернення до документа.

Додатки оформлюють з нової сторінки або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті курсової роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово **Додаток** і велика літера, що позначає додаток. Додатки позначають літерами за алфавітом (**Додаток А**).

При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші під назвою курсової роботи друкують великими літерами слово «**ДОДАТКИ**».

У додатках містяться дослідницькі матеріали (анкети, тести, питання до бесід, бланки, протоколи спостережень, опис методик, які були апробовані у процесі виконання курсової роботи, протоколи аналізу результатів дослідження, засоби наочності до занять, презентації (роздруковані слайди), таблиці і графіки, конспекти або фрагменти занять, виховних заходів, методичні рекомендації, дидактичні ігри, малюнки, фотографії, ілюстрації тощо.

2.5. Порядок презентації та захисту курсової роботи

Курсова робота допускається до захисту за умови закінченого оформлення, допуску наукового керівника, наявності рецензії та перевірки на атиплагіат. Захист курсових робіт проводиться у встановлений час як прилюдний виступ студента, захист перед комісією кафедри за участю керівника роботи. Орієнтовна кількість членів комісії – 3 особи. За відсутності керівника курсової роботи захист може бути проведений за умови подання ним письмового відгуку на курсову роботу.

Студент має підготувати текст усного повідомлення – 5-6 сторінок набраного на комп'ютері тексту або презентацію. Процедура захисту включає: доповідь студента про зміст роботи; запитання до автора; оголошення відгуку наукового керівника або його виступ; відповіді студента

на запитання осіб, присутніх на захисті; заключне слово студента; ухвала комісії про оцінку роботи.

Вступне слово необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно віддзеркалити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, зміст роботи, її найбільш суттєві та цікаві моменти. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 10-15 хвилин. Для кращого сприйняття матеріалу присутніми бажано роздати таблиці, діаграми, графіки, чи намалювати їх на великому форматі, або створити презентацію і продемонструвати її за допомогою мультимедійної техніки.

Якщо студент готує мультимедійну презентацію, то вона створюється із дотриманням таких правил: 1. Презентація виступу на захисті курсової роботи зазвичай не повинна перевищувати 15 слайдів (орієнтовно 1-2 слайди на хвилину промови). 2. Усю текстову інформацію рекомендується ретельно перевірити на відсутність орфографічних, лексичних, граматичних і стилістичних помилок. 3. Тло слайдів презентації бажано обирати однакове для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами, що містить програма. 4. Кольори схем, діаграм, малюнків рекомендується робити яскравішими за тло, а, отже, краще використовувати світле тло з невеликою кількістю декоративних елементів. 5. Ефекти анімації повинні допомагати сприйманню інформації, а не бути самоціллю і не відволікати увагу слухачів від змісту презентації. 6. Бажано не використовувати складних прописних шрифтів. 7. Розмір шрифтів має бути не менше, ніж 20-36 pt. 8. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10-12 рядків тексту.

Демонстрація презентаційних матеріалів, яка розміщена на 12-15 слайдах, повинна мати такі складові інформації: титульна сторінка, де вказано тему роботи, прізвище й ініціали студента, номер групи, спеціальність – 1 слайд; вступ, де визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, вказано структуру роботи – 3 слайди; стислий виклад інформації основної частини дослідження, що містить висновки за кожним розділом, проілюстрований схемами, таблицями, діаграмами – 7-9 слайдів; висновки, рекомендації, пропозиції – 1-2 слайди.

Після захисту курсові роботи студентів зберігаються упродовж трьох років у ЗВО.

2.6. Критерії, показники та шкала оцінювання якості виконання курсових робіт

При оцінюванні курсової роботи враховується низка складових, зокрема:

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- формулювання мети, завдань, об'єкту і предмету дослідження;
- відповідність структурних розділів і підрозділів визначеній тематиці та вимогам до такого типу робіт;
- відповідність вимогам щодо оформлення роботи;

- наявність посилань;
- дотримання граматичних і стилістичних правил;
- вчасність подання роботи на кафедру;
- якість захисту курсової роботи, тобто вміння студента подавати результати свого дослідження, логічно структурувати доповідь.

Після захисту всіх курсових робіт члени комісії колегіально погоджують оцінки і оголошують їх у той же день. Підсумкова оцінка за курсову роботу заноситься у Відомість обліку успішності і Залікову книжку студента.

Студент, який не захистив курсову роботу, допускається, після її доопрацювання, до повторного захисту згідно з графіком ліквідації академічної заборгованості студентів.

Якщо студент не з'явився на засідання комісії для захисту курсової роботи, то в екзаменаційній відомості зазначається: «не з'явився». Студент, який не з'явився на захист курсової роботи, ліквідує академічну заборгованість у встановленому порядку.

Виконання курсової роботи

Вступ	Основна частина	Захист роботи	Сума
до 25	до 50	до 25	100

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінку «відмінно А» отримує студент, робота якого оформлена відповідно до вимог; зміст курсової роботи в повному обсязі відповідає темі та визначеній меті; у роботі містяться елементи наукового пошуку в теоретичному аспекті на основі опрацювання достатньої кількості наукової літератури; практичний результат обраної теми свідчить про вміння студента систематизувати зібраний матеріал, робити висновки про позитивні і негативні моменти; студент вільно володіє спеціальними термінами, не робить граматичних помилок.

Оцінку «добре В-С» отримує студент, робота якого оформлена відповідно до вимог; зміст курсової роботи в повному обсязі відповідає темі та визначеній меті, але є незначні недоліки методичного або стилістичного характеру. Під час захисту студент дає правильні відповіді, але недостатньо аргументовані.

Оцінку «задовільно D-E» отримує студент, курсова робота якого розкриває теоретичні питання недостатньо повно, містить мало фактів наукового дослідження, аналіз зроблено поверхово; висновки аргументовано недостатньо переконливо, робота оформлена неохайно.

Оцінку «незадовільно F-FX» виставляють студенту, якщо курсова робота виконана не в повному обсязі та з відхиленнями від завдання; оформлена без врахування встановлених вимог; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку курсової роботи; студент слабо володіє мовою викладу матеріал.

Якість виконання курсової роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оцінюється кількісно (визначається

рейтинг) як за національною шкалою, так і за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання курсової роботи

Сума балів за окремі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	A	Відмінно
82-89 балів	B	Добре
75-81 балів	C	
69-74 балів	D	Задовільно
60-68 балів	E	
35-59 балів	FX	Незадовільно з можливістю усунення недоліків
1-34 балів	F	Незадовільно з обов'язковим повторним виконанням

2.7. Дотримання принципів академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання та провадження творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання (набутих компетентностей) здобувачів освіти, творчих досягнень.

Для якісного академічного письма студенти вивчають курс «Основи наукових досліджень та академічне письмо», де опанують знання й навички: шукати, обирати й оцінювати якість джерел; робити нотатки, завжди вказуючи джерело; виділяти головні думки в тексті; підсумовувати текст та ідеї; перефразовувати чужі думки своїми словами стисло, детально, без зміни змісту цих думок; правильно описувати посилання на джерело; правильно цитувати; знати про форми академічного плагіату і про шляхи запобігання йому; формулювати і чітко висловлювати власні думки; знати структуру академічного тексту; вміти виокремити текст цитат у власному тексті.

При виконанні курсової роботи студенти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності. Курсову роботу студент має виконувати самостійно. Необхідно дотримуватись етики цитування, давати покликання на використані джерела, подавати достовірну інформацію про виконану роботу та її результати. Перед захистом курсова робота перевіряється на антиплагіат. У разі виявлення порушення студентом академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, курсова робота не допускається до захисту, а якщо такі факти були виявлені під час захисту, робота оцінюється на «незадовільно». Керівник курсової роботи та випускова кафедра зобов'язані контролювати дотримання студентами принципів академічної доброчесності та не допускати їх порушення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кислий В. М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник Суми: Університетська книга, 2011. 224 с.
2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень. Київ: Професіонал, 2004. 206 с.
3. Косаняк В. Я. Методичні вказівки для написання курсових робіт з дисциплін державно-правового циклу (для студентів Правничого коледжу). Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2011. 20 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень. Київ: Кондор, 2003. 192 с.
5. Курсова робота: методичні рекомендації до написання та захисту / Авт.-уклад. О. П. Литвин., О. В. Тимченко., Т. Л. Панченко, Н. В. Стаднік, Н. В. Бодрик. Біла Церква. 2019. 52 с.
6. Курсова робота [Методичні рекомендації для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності: 012 Дошкільна освіта] / Уклад. Л. О. Мацук, О. М. Лисенко. Івано-Франківськ, 2019. 42 с.
7. Курсова робота [Методичні рекомендації для студентів денної та заочної форм навчання, спеціальностей: Дошкільна освіта (6.010101), Початкова освіта (6.010102), Корекційна освіта (6.010105), Соціальна педагогіка (6.010106)] / Уклад.: М. Проц, М. Стахів. Львів: Факультет педагогічної освіти ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 28 с.
8. Курсова робота з педагогіки: методичні рекомендації. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини / Уклад. О. М. Коберник, Н. В. Безлюдна, О. В. Бялик. Умань: АЛМІ, 2015. 35 с.
9. Курсова робота. Методичні рекомендації до виконання та захисту для студентів психологічних відділень / Уклад. І. Галецька, С. Грабовська, Н. Пилат. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2011. 42 с.
10. Курсова робота: підготовка, написання, оформлення та захист: методичні рекомендації для студентів ЗВО спеціальності «Професійна освіта». Київ: НУБіП України, 2019. 40с.
11. Методичні рекомендації для написання курсових робіт студентами денної та заочної форм навчання, напрямів підготовки: 6.010105 «Корекційна освіта» (бакалавр), 016 «Спеціальна освіта» (бакалавр), 6.010106 «Соціальна педагогіка» (бакалавр), 231 «Соціальна робота») / Автори-упорядники: Л. Б. Сікорська, В. С. Корняк, Л. В. Кальченко, О. М. Цимбала, Л. Р. Дробіт, М. І. Породько. Львів: Факультет педагогічної освіти ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 48 с.
12. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підручн. Київ: Знання, 2005. 309 с.
13. Чорненький Я. Я., Чорненька Н. В., Рибак С. Б. Основи наукових досліджень: Організація самостійної та наукової роботи студента. Київ: Професіонал, 2006. 208 с.
14. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підручник. Київ: Знання, 2004. 307 с.

Зразок титульної сторінки курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Інститут педагогічної освіти
Педагогічний факультет
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ
(РОБОТА)

З ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
на тему:
«Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною
предметів»

Студентки 4 курсу, групи _____
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Керівник канд.пед. наук., доцент
Петренко Т.І.

Національна шкала _____

Кількість балів: ____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії

_____
_____
_____

м. Рівне – 20__ рік

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ТА СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	4
1.1. Загальне поняття про логіко-математичний та сенсорний розвиток дошкільників.....	4
1.2. Сучасні підходи до логіко-математичного та сенсорного розвитку дошкільників.....	7
1.3. Роль нетрадиційних технологій в логіко-математичному та сенсорному розвитку дошкільників. Критерії, показники та рівні сформованості логіко-математичного та сенсорного розвитку дошкільників.....	10
Висновки до першого розділу	15
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ТА СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	16
2.1. Обґрунтування педагогічних умов логіко-математичного та сенсорного розвитку дошкільників.....	20
2.2. Методика формувального етапу експерименту.....	24
2.3. Визначення ефективності проведення дослідно-експериментальної роботи щодо удосконалення логіко-математичного та сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.....	31
Висновки до другого розділу	34
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТКИ	41

Приклад оформлення вступу

ВСТУП

Актуальність дослідження. Текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст.

Мета дослідження – текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст.

Обрана тема зумовила такі **завдання дослідження:**

- виявити стан розробки проблеми.....;
- виокремити критерії, показники та рівні розвитку .....
- розробити та апробувати систему роботи щодо.....;
- визначити на основі результатів.....

Об'єкт дослідження – текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст..

Предмет дослідження – текст, текст, текст, текст, текст, текст, текст.

У процесі дослідження для розв'язання поставлених завдань і перевірки висунутого припущення використано комплекс **методів:**

а) теоретичні: аналіз і синтез наукової, навчально-методичної літератури, що надало змогу зіставити різні погляди на досліджувану проблему, визначити.....;

б) емпіричні: цілеспрямоване та систематичне спостереження за навчальною діяльністю.....;

в) статистичні: здійснення аналізу емпіричних даних.

Практичне значення одержаних результатів: результати дослідження можуть бути використані студентами під час проходження педагогічної практики .....

Апробація результатів роботи: основні положення експериментальної роботи висвітлювалися на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції .....

Публікації: матеріали роботи опубліковані у збірниках наукових і науково-методичних праць студентів .....

Структура роботи: вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг роботи – 35 с.

Зразок написання загальних висновків до курсової роботи

ВИСНОВКИ

Реалізуючи мету дослідження, науково обґрунтовано особливості використання інноваційних технології формування логіко-математичної компетентності у дітей дошкільного віку й зроблено такі висновки:

1. Розкрито ..... Уточнено сутність понять .....
2. Проаналізовано погляди науковців .....на ..... Наукові дослідження засвідчують, що .....
2. Обґрунтовано .....
3. Підібрано діагностичний інструментарій виявлення рівня сформованості ....., за яким схарактеризовано три рівні: високий, середній, низький. Обрані методики були адаптовані для здійснення діагностики дітей .....
4. Схарактеризовано специфіку використання .....

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Артемова Л. В. Колір. Форма. Величина. Число [Текст] : для кожної дитини, родини, вихователя, вчителя. К. : Томіріс, 1997. 173 с.
Два автора	Гришко О. І., Дзюба Т. О. Дидактичні ігри як засіб формування уявлень про кількість у дітей дошкільного віку : навч.-мет. посібник. Полтава : ПНПУ, 2013. 71 с.
Три автора	Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В, Здирко Н. Г. Професійна етика [Текст] : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 312 с.
Чотири автори	Аносов І. П., Хоматов В. Х., Сидоряк Н. Г., Станішевська Т. І. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни : підручник. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2008. 433 с.
Без автора	Червона книга України. Рослинний світ / Ред. кол. : Ю. Р. Шеляг-Сосонко (відп. ред.) та ін. Київ : Українська енциклопедія, 1996. 680 с.
Багатотомні видання, частина видання	Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям : вибр. пед. твори. в 5 т. Київ : Рад. шк. 1977. Т.3. С. 5- 279.
Автореферати дисертацій, дисертації	Брежнева О. Г. Теорія і практика математичного розвитку дітей 3-6 років у системі дошкільної освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.08 «Дошкільна педагогіка» ; Ін-т проблем виховання НАПН України. Київ, 2019. 39 с.
Стандарти	ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с. (Інформація та документація). Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf , (дата звернення: 21.10.2019).
Законодавчі та нормативні	Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22.

документи	Про дошкільну освіту: Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст.259), зі змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text . Редакція від 01.01.2021. (дата звернення: 08.06.2021).
Словники	Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, 2005. 1728 с. 50 Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.
Статті	Баглаєва Н. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят. <i>Дошкільне виховання</i> .1999. № 7. С. 3-4. Сазонова А., Шматченко Г. Особливості навчання старших дошкільників розв'язування арифметичних задач. <i>Вихователь-методист дошкільного закладу</i> . № 8. С. 36–47
Тези, доповіді, конференцій, круглих столів	Новітні інформаційно-комунікаційні технології в освіті (ІІСТЕ2014) : матеріали ІІ Всеукр. наук.- практи. конф. молодих учених та студ. Полтава : Астроя, 2014. 200 с. Тимченко О., Литвин О. Реалізація ідей Василя Сухомлинського в освітньому процесі сучасної початкової школи. Humanitarium: збірн. наук. праць. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.), 2018. Том. 41, Вип. 2 : Педагогіка. С. 121-128. Чиж В. А. Валеологічні аспекти уроків у сучасній початковій школі. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : зб. наук. тез. Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 42. С. 336-339.
Електронні ресурси	Дудка З. Г. Використання дидактичного матеріалу з логіко-математичного розвитку. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-didaktichnogo-materialu-z-logiko-matematichnogo-rozvitku-u-roboti-z-doskilnikami-235039.html (дата останнього звернення 11.03.2019). Математика для малюків. URL: http://adalin.mospsy.ru/I_01_00/I_01_08b.shtml . (дата останнього звернення 15.05.2020).

Зразок оформлення рецензії на курсову роботу
РЕЦЕНЗІЯ
на курсову роботу здобувача вищої освіти

_____ курсу _____ групи
на

тему _____

1. Загальна оцінка роботи щодо відповідності змісту вимогам вищої школи (необхідне підкреслити): відповідає усім вимогам щодо такого типу робіт; загалом відповідає вимогам, але є незначні зауваження; загалом відповідає (за структурою), але є значні зауваження; не відповідає вимогам вищої школи щодо такого типу робіт.

2. Зауваження щодо змісту роботи (необхідне підкреслити): у вступі не розкрито актуальність, не коректно визначено предмет, об'єкт, мету, завдання, гіпотезу, методи, практичну значущість дослідження; не ґрунтовний аналіз існуючих дослідних даних; не достатня кількість (відсутність) аналізу сучасних наукових джерел; методи та методики дослідження не відповідають предмету і об'єкту дослідження; не коректність застосування (відсутність) методів математичної статистики; не ґрунтовний якісний аналіз дослідних даних у емпіричній частині; у висновковій частині не достатньо представлено результати проведеного дослідження; висновки не відповідають поста ленням завданням).

3. Зауваження щодо оформлення роботи (необхідне підкреслити): не витримана структура курсової роботи (обсяг, співвідношення розділів); не дотримані вимоги щодо оформлення тексту (шрифт, стиль, параметри сторінок, абзац, нумерація сторінок); немає посилань у тексті роботи на використані джерела; велика кількість стилістичних та граматичних помилок; є зауваження щодо оформлення графічних зображень, список використаних джерел оформлено не відповідно до держстандарту.

4. Загальний висновок _____

_____

Науковий керівник _____

посада, прізвище та ініціали, підпис

Дата _____

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ДОШКІЛЬНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ (ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ РІДНОЇ МОВИ ДІТЕЙ)

1. Взаємодія вихователя дошкільного навчального закладу і логопеда у педагогічному коригуванні звукової культури мовлення дітей старшого дошкільного віку.
2. Використання малих фольклорних форм у коригуванні звукової культури мовлення дітей старшого дошкільного віку.
3. Особливості підбору літературних творів для формування звукової культури мовлення дітей.
4. Взаємодія вихователів дошкільного навчального закладу з сім'єю у розвитку мовлення дітей.
5. Особливості використання дитячої художньої літератури у розвитку мовлення дітей у сім'ї.
6. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя.
7. Особливості мовленнєвої творчості дітей дошкільного віку.
8. Використання лінгводидактичних ідей В.О.Сухомлинського у розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
9. Реалізація ідей Софії Русової в розвитку мовлення дітей у сучасному дошкільному закладі.
10. Особливості усвідомлення дітьми помилок власного мовлення.
11. Методика стимулювання дітей дошкільного віку до словесної творчості.
12. Характеристика типових помилок вихователів дошкільних навчальних закладів у розвитку мовлення дітей.
13. Вплив комп'ютеризації на особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
14. Методика виправлення типових граматичних помилок у мовленні дітей дошкільного віку.
15. Роль старшого педагога в організації роботи з розвитку мовлення дітей в дошкільному закладі.
16. Методика підготовки дітей до навчання грамоти у дошкільному навчальному закладі.
17. Організація професійно-мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми.
18. Особливості використання швидкомовок і чистомовок у розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
19. Роль дитячих журналів у розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
20. Розвиток мовлення дітей дошкільного віку в процесі ознайомлення з народними звичаями і традиціями.
21. Методика художнього читання і розповідання у різних вікових групах дошкільного навчального закладу.
22. Характеристика інноваційних методик розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

23. Особливості використання логоказки у розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
24. Використання дидактичних ігор у навчанні дітей дошкільного віку грамоти.
25. Формування мовленнєвої особистості дошкільника в процесі навчання рідної мови.
26. Вплив сюжетної гри на розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку.
27. Методика формування граматично правильного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
28. Використання екскурсії в розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
29. Методика розвитку словника дітей засобами дидактичної гри.
30. Методика проведення інтегрованих занять з дітьми старшого дошкільного віку.
31. Вплив експериментально-дослідницької діяльності дітей старшого дошкільного віку на розвиток мовлення.
32. Вплив ігрової діяльності на розвиток мовлення дітей дошкільного віку.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З КУРСУ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

1. Завдання, засоби і форми фізичного виховання дітей дошкільного віку.
2. Зміст та організація днів здоров'я з дітьми.
3. Специфічні особливості проведення занять фізичного виховання з дітьми дошкільного віку.
4. Закономірності формування рухових навичок у дошкільнят
5. Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку фізичним вправам.
6. Методика навчання дітей дошкільного віку основним рухам.
7. Вправи спортивного характеру у житті дошкільнят.
8. Особливості методики проведення рухливих ігор з дітьми дошкільного віку.
9. Українські народні рухливі ігри у житті дошкільнят.
10. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня дошкільників.
11. Організація та керівництво системою фізичного виховання в ЗДО.
12. Зв'язок сім'ї та ЗДО в роботі з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.
13. Особливості фізичного розвитку дітей дошкільного віку.
14. Шляхи підвищення ефективності занять з фізичного виховання дітей дошкільного віку.
15. Формування здорового способу життя дітей дошкільного віку засобами фізичної культури.
16. Методика проведення гімнастики пробудження в ЗДО.
17. Фітнес – програми у роботі з дітьми дошкільного віку.
18. Реалізація завдань валеологічної освіти в роботі ЗДО.
19. Формування фізичних якостей у дітей старшого дошкільного віку засобом загальнорозвивальних вправ.

- 20.Формування фізичних якостей у дітей молодшого дошкільного віку засобом загальнорозвивальних вправ.
- 21.Формування фізичних якостей у дітей молодшого дошкільного віку засобом рухливої гри.
- 22.Формування фізичних якостей у дітей старшого дошкільного віку засобами рухливих ігор.
- 23.Дитячий туризм як засіб формування витривалості у дітей дошкільного віку.
- 24.Формування рухових умінь і навичок у дітей молодшого дошкільного віку на заняттях з фізичної культури.
- 25.Формування рухових умінь і навичок у дітей старшого дошкільного віку на заняттях з фізичної культури.
- 26.Формування рухових умінь і навичок з ходьби у дітей дошкільного віку засобом фізичних вправ.
- 27.Формування рухових умінь і навичок зі стрибків у дітей дошкільного віку засобом фізичних вправ.
- 28.Формування рухових умінь і навичок з лазіння у дітей дошкільного віку засобом фізичних вправ.
- 29.Формування рухових умінь і навичок з метання у дітей молодшого дошкільного віку засобом фізичних вправ.
- 30.Формування рухових умінь і навичок з метання у дітей старшого дошкільного віку засобом фізичних вправ.
- 31.Формування уявлення про здоровий спосіб життя у дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання.
- 32.Шляхи підвищення рухової активності дітей молодшого дошкільного віку на прогулянці.
- 33.Шляхи підвищення рухової активності дітей старшого дошкільного віку на прогулянці.
- 34.Шляхи підвищення рухової активності дітей старшого дошкільного віку на занятті з фізичної культури.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОІЯ ТА МЕТОДИКА ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ОРЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

1. Інтегровані заняття як умова розвитку пізнавальної активності в процесі навчання дітей елементам математики.
2. Навчально-логічні уміння як складова логіко-математичної компетенції дітей старшого дошкільного віку
3. Дидактична гра як засіб сенсорного розвитку дітей раннього віку.
4. Розвиток логіко-математичних уявлень дітей старшого дошкільного віку засобами українського фольклору.
5. Формування елементів математики дітей 4-5 років на засадах сучасної концепції дошкільної освіти.
6. Сучасний аспект організації розвивального середовища для реалізації завдань математичної освіти в дошкільному закладі.

7. Педагогічний супровід логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.
8. Розвиток комп'ютерної грамотності у дітей старшого дошкільного віку.
9. Ігрові ситуації як засіб логіко-математичного розвитку дошкільників.
10. Формування уявлень про величину предметів та навчання вимірюванню дітей середнього дошкільного віку.
11. Формування уявлень про форму предмета у дітей раннього віку засобом організованого експериментування.
12. Дидактична картина як засіб формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.
13. Народні ігри з математичним змістом у вихованні дітей дошкільного віку
14. Використання системи дидактичних ігор і вправ для сенсорного виховання дітей старшої групи
15. Основи навчання дітей дошкільного віку лічби за допомогою гри
16. Розвиток дітей за методикою М. Зайцева і Г. Домана. Раннє навчання за допомогою дидактичної гри
17. Розвиток логіко-математичних здібностей дошкільників
18. Використання елементів народної математики під час ознайомлення дітей з вимірюванням
19. Вплив дидактичних ігор на формування математичних уявлень у дітей
20. Міждисциплінарна інтеграція як засіб математичного розвитку дошкільників
21. Ознайомлення дошкільників з основними логічними поняттями і термінами
22. Наступність у математичному розвитку дошкільників і молодших школярів.
23. Використання дидактичних ігор у сенсорному розвитку дітей раннього віку.
24. Розвиток сенсорних здібностей дітей дошкільного віку за системою саморозвитку М.Монтессорі
25. Розвиток чуття часу у дітей старшого дошкільного віку.
26. Ігрові ситуації як засіб математичного розвитку дошкільника.
27. Інтегровані заняття як умова розвитку пізнавальної активності в процесі навчання дітей елементам математики.
28. Розвиток у дошкільників здібностей до просторового моделювання.
29. Розвиток математичного мовлення дітей в процесі навчання математиці.
30. Навчально-логічні вміння як складова логіко-математичної «компетенції» дітей дошкільного віку.
31. Розвиток поняття числа у дітей дошкільного віку.
32. Індивідуально-диференційований підхід до формування математичних уявлень у дітей різновікових груп.

33. Розвиток уявлень про геометричні фігури та форму предметів у дітей дошкільного віку.
34. Формування уявлень про множину предметів у молодших дошкільників.
35. Формування навичок лічби у дітей старшого дошкільного віку.
36. Розвиток пізнавального інтересу у молодших дошкільників засобами математичної гри.
37. Зміст та методика навчання дітей порівнянню величин (неперервних і дискретних).
38. Використання наочного матеріалу в навчанні дітей дошкільного віку елементарним математичним уявленням.
39. Формування у дітей дошкільного віку уявлень про орієнтування у часі.
40. Формування у дітей уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури.
41. Методика ознайомлення дітей з множиною в різних вікових групах.
42. Методика навчання дітей розв'язуванню арифметичних задач.
43. Методика навчання дітей вимірюванню.
44. Співпраця дошкільного навчального закладу і сім'ї з математичного розвитку дітей.
45. Співпраця дошкільного навчального закладу і школи з питань математичного розвитку дошкільників.
46. Формування умінь орієнтуватись у просторі як складова сенсорно-пізнавальної компетенції дошкільнят
47. Використання сюжетно-дидактичних картин для формування мовленнєвої компетентності дошкільнят
48. Формування діалогової компетенції старших дошкільників засобами театралізованої діяльності.
49. Введення дошкільника в логіко-математичний світ засобами розвивальної гри (практичні аспекти використання педагогічної технології Д'єнєша для формування математичної та сенсорнопізнавальної компетенцій)
50. Формування сенсорно-пізнавальної та математичної компетенцій дошкільників засобами педагогічної технології Д'єнєша
51. Формування уявлень про величину засобами дидактичних ігор в дошкільному віці (за вибором студента)
52. Засвоєння математичних уявлень і понять як умова розвитку математичних здібностей дітей старшого дошкільного віку
53. Казка як засіб збагачення логіко-математичного досвіду дошкільника
54. Формування математичних уявлень у продуктивній діяльності
55. Бесіди з дітьми про математику як засіб розвитку пізнавального інтересу дошкільників
56. Взаємодія з сім'єю дітей як форма роботи з математичного розвитку дошкільників
57. Інтеграція математичного і екологічного розвитку дошкільників

58.Сучасні ігри та іграшки як засіб розвитку математичних здібностей дітей

59.Гра як основний метод математичного розвитку дошкільника

60.Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною предметів.

61.Дидактичні ігри математичного змісту як засіб логіко-математичного розвитку дошкільників.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ «ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИРОДОЮ»

1. Ділянка закладу дошкільної освіти як база для ознайомлення дітей з природою.
2. Методика навчання дошкільників вирощувати городні та плодово-ягідні культури на ділянці закладу дошкільної освіти.
3. Методика ознайомлення дітей з природою як наука про використання природи у вихованні та всебічному розвитку дітей дошкільного віку.
4. Основні завдання розумового, морального, естетичного та фізичного виховання дітей під час ознайомлення їх з природою на основі сучасних наукових психолого-педагогічних досліджень
5. Аналіз сучасних програм ознайомлення дітей з природою та екологічного виховання.
6. Використання різноманітних методів та прийомів ознайомлення дошкільників з природою.
7. Залежність вибору методів ознайомлення дошкільників з природою від особливостей розвитку пізнавальної діяльності дітей різного віку та від змісту природничого матеріалу.
8. Загальна характеристика методів ознайомлення з природою. Класифікація методів ознайомлення дітей з природою.
9. Загальна характеристика наочних методів пізнання природи. Значення наочних методів у роботі з дітьми дошкільного віку.
10. Класифікація наочних методів, безпосередні та опосередковані наочні методи ознайомлення дітей з природою.
11. Навчально-виховне значення спостережень як методу пізнання природи.
12. Види спостережень за тривалістю, змістом, дидактичною метою та за способом керівництва.
13. Методичні прийоми керівництва спостереженнями природи дітей різного віку.
14. Використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою.
15. Методика використання дидактичних картин та ілюстрацій у роботі з дітьми різних вікових груп.
16. Методика використання репродукцій художніх картин у роботі щодо ознайомлення дошкільників з природою.

17. Використання технічних засобів для демонстрації наочного матеріалу на заняттях та в повсякденному житті.
18. Методика показу дітям діафільмів та кінофільмів. Використання аудіо- та відеозасобів в ознайомленні дітей з природою.
19. Методика використання моделей та моделювання в ознайомленні дітей з природою, їхнє навчально-виховне та розвивальне значення.
20. Практичні методи ознайомлення дітей з природою.
21. Словесні методи ознайомлення дітей з природою.
22. Форми організації роботи з ознайомлення дітей з природою.
23. Планування та облік роботи щодо ознайомлення дітей з природою.
24. Практичні методи ознайомлення дітей з природою.
25. Роль і місце практичних методів у роботі з дошкільниками.
26. Класифікація практичних методів ознайомлення дітей з природою.
27. Значення праці в природі як методу ознайомлення дітей з природою.
28. Зміст праці в природі дітей різного віку. Форми організації праці дітей у природі.
29. Методичне керівництво працею дітей різного віку.
30. Використання ігрових прийомів у керівництві працею дітей молодшого дошкільного віку.
31. Роль і місце різноманітних видів ігор в ознайомленні дітей з природою.
32. Дидактичні ігри природничого змісту, їх види та методика проведення з дітьми різного віку.
33. Екологічний тренінг як один із варіантів ігрового вправлення дітей у встановленні взаємозв'язків у природі.
34. Метод «екологічних проєктів» як один із практичних методів ознайомлення з природою дітей старшого дошкільного віку, методика організації з дітьми практично-пошукової діяльності.
35. Нескладні досліди як метод ознайомлення дітей з природою.
36. Дослід як вид спостереження, що організовується у спеціальних умовах і передбачає пошукові дії дітей.
37. Структура нескладного досліду та прийоми керівництва пізнавальною діяльністю дітей старшого дошкільного віку на різних його етапах.
38. Значення словесних методів в ознайомленні з природою дітей дошкільного віку.
39. Психологічні основи використання словесних методів у навчанні дошкільнят, класифікація словесних методів.
40. Розповіді вихователя як метод ознайомлення дітей з природою.
41. Види розповідей та загальні вимоги до них. Мовні логічні завдання як особливий вид розповіді.
42. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід та вимоги до їх проведення.
43. Взаємозв'язок бесіди з іншими методами ознайомлення дітей з природою.
44. Дитяча художня література як засіб ознайомлення дошкільників з

природою.

45. Методика використання природознавчої книжки в різних вікових групах дошкільного закладу.

46. Основні форми ознайомлення дітей з природою.

47. Фронтальні, групові та індивідуальні форми організації роботи з ознайомлення з природою в закладі дошкільної освіти

48. Заняття як важлива форма організації навчання дошкільників. Види і типи занять з ознайомлення дітей з природою в різних вікових групах.

49. Особливості методики проведення занять з ознайомлення дітей з природою у різних вікових групах.

50. Комплексні та інтегровані заняття як форми ознайомлення дітей з природою.

51. Методика проведення занять з ознайомлення з природою у різновіковій групі.

52. Екскурсії в природу як форма організації роботи з дошкільниками.

53. Методика підготовки до екскурсії та її проведення.

54. Методика проведення цільової прогулянки як форми роботи щодо ознайомлення дітей з природою.

55. Щоденні прогулянки на майданчику закладу дошкільної освіти, їхнє значення у ознайомленні дітей з природою.

56. Зміст фенологічних спостережень на щоденних прогулянках. Методи та прийоми роботи вихователя під час прогулянки.

57. Значення планування роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

58. Завдання закладу дошкільної освіти в галузі екологічного виховання дітей.

59. Методика планування навчально-виховної роботи щодо ознайомлення дітей з природою.

60. Планування роботи екологічного гуртка чи студії.

Тематика курсових робіт з основ зображувальної діяльності з методикою керівництва

1. Формування художньо-продуктивної компетенції дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.

2. Формування ціннісного ставлення до мистецтва дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.

3. Формування творчих здібностей та здатності до самовираження дітей дошкільного віку під час інтегрованих занять з різних видів мистецтва.

4. Творчість та самовираження дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.

5. Розвиток відчуття кольору дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.

6. Формування просторових уявлень дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.

7. Особливості ілюстрування дитячих літературних творів на заняттях зображувальної діяльності в закладах дошкільної освіти.
8. Формування дизайнерського мислення дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.
9. Особливості використання наочності зорового, музичного та літературного ряду на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
10. Виховні можливості занять зображувальної діяльності в закладах дошкільної освіти.
11. Впровадження нетрадиційних технік малювання на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
12. Педагогічні умови формування художньо-естетичних потреб дітей дошкільного віку на заняттях зображувальної діяльності.
13. Особливості моделювання, конструювання та дизайну на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
14. Формування здатності оцінного судження творів мистецтва на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
15. Тріада психолого-педагогічних умов: ПОДИВ-ПІЗНАННЯ-ТВОРЧИСТЬ – основа ефективності освітнього процесу на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
16. Формування здатності сприймання естетичних явищ у житті і в мистецтві на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
17. Формування навичок роботи з пластичними матеріалами на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
18. Впровадження особистісно орієнтованого підходу у роботі з обдарованими дітьми на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
19. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.
20. Педагогічні умови створення емоційної основи творчого процесу сприймання і творення художнього образу на заняттях зображувальної діяльності у старших дошкільників.
21. Формування здатності мальовничо-естетичної оцінки творів українського народного мистецтва на заняттях зображувальної діяльності у старших дошкільників.